

## บทที่ ๘

### สรุป

สถานะและบทบาทของวัดในสังคมไทย มีการเปลี่ยนแปลง ตามเหตุและปัจจัยตามความต้องการของแต่ละสังคม ในขณะที่สังคมสะสมปัญหาและบ่มเพาะความขัดแย้ง ความรุนแรงของสังคมมากขึ้นอย่างต่อเนื่องนั้น ส่งผลต่อเด็กและเยาวชน ก่อเกิดเป็นปัญหาของสังคมและชุมชนเป็นวงจรที่สืบเนื่อง ส่งต่อเป็นวงจรของปัญหา หนทางในการแก้ปัญหาสังคมจากจุดเล็กๆ จุดหนึ่งในชุมชน สังคมที่ให้โอกาสแสวงหาแนวทางการอบรม บำบัด พัฒนาสภาพจิตใจของเด็กและเยาวชน โดยอาศัยแรงศรัทธา ด้วยความเป็นวัดในฐานะหน่วยหนึ่งที่สำคัญของสังคมและชุมชน เป็นแกนเชื่อมโยงถึงความสัมพันธ์ของชนทุกระดับ โดยเฉพาะในฐานะเป็นสถานที่ให้การศึกษา อบรมและเป็นที่พึ่งทางกายและใจของสังคม บทบาทของวัดช่วยในการโน้มน้าจิตใจของเด็กและเยาวชน ให้ตั้งมั่นดำรงตนอยู่ในกรอบของศีลธรรม และสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างยอมรับและเข้าใจ ในสภาวะแวดล้อมที่แปรเปลี่ยนไปตามแต่บริบท

การสะท้อนภาพลักษณ์ของสภาพสังคมดังกล่าวออกมาในรูปของสถาปัตยกรรมที่สามารถรองรับพฤติกรรมตามการใช้สอย ที่เฉพาะในการช่วยบำบัด พัฒนาสภาพสังคม พร้อมกันนั้นยังคงตอบสนองและคงบทบาทของวัดในชุมชนไปพร้อมๆ กัน

วัดพินิจธรรมสถาน เป็นวัดที่ออกแบบโครงการเพื่อหาหนทางช่วยเหลือ แบ่งเบาปัญหาของสังคม ด้วยแนวความคิดในทางปรัชญาของหลักธรรม นอกจากเพื่อประชาชนทั่วไป และชุมชนแล้วยังมีจุดประสงค์ เพื่อการอบรม บำบัด พัฒนาสภาพจิตใจของเด็กและเยาวชนจากสถานพินิจ จังหวัดตรัง ลักษณะของโครงการวัดพินิจธรรมสถาน จึงพยายามออกแบบให้มีลักษณะความเป็นวัดที่กลมกลืนกับสภาพแวดล้อม สภาพชุมชนด้วยรูปลักษณ์ ภายนอกเป็นแบบพื้นถิ่นประยุกต์ภาคใต้ ผสมผสานกับลักษณะของกิจกรรมการอบรม และมีความเป็นปรัชญาพุทธะ ในการกำหนดแนวความคิดการออกแบบทางพุทธะศิลปสถาปัตยกรรมไทย ด้วยแนวความคิดของแก่นพระพุทธศาสนาที่มีลักษณะเป็นไปเพื่อดับทุกข์ โดยเข้าใจถึงหลักธรรมชาติของไตรลักษณ์ คือ อนิจจัง ทุกขัง และอนัตตา หรือการเกิดขึ้น ตั้งอยู่ และดับไป เป็นลักษณะสามัญธรรมชาติของสิ่งทั้งหลายทั้งปวง ในการออกแบบทางสถาปัตยกรรมก็ยังคงตั้งอยู่บนพื้นฐานของลักษณะของธรรมชาติ ที่เกิดขึ้น ดำรงอยู่ได้ไม่นานด้วยการบำรุงรักษา แต่ในที่สุดยังคงหมดอายุขัย ไม่สามารถดำรงอยู่ต่อไปได้ตลอดไป

การออกแบบทางสถาปัตยกรรมของโครงการวัดพินิจธรรมสถาน จังหวัดตรังนั้นมีลักษณะของสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นแบบประยุกต์ ที่เข้ากับรูปแบบพฤติกรรมการใช้สอยในปัจจุบัน ด้วยความตระหนักถึงการสูญเสีย เอกลักษณ์พื้นถิ่นของภาคใต้ที่มี การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ให้มีการสืบสานถ่ายทอดเอกลักษณ์ของสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นภาคใต้อย่างต่อเนื่องและพัฒนารูปแบบรูปลักษณะประยุกต์ให้เข้ากับสภาพแวดล้อมในปัจจุบัน การออกแบบสถาปัตยกรรมแบบพื้นถิ่นประยุกต์ จึงมีลักษณะของการผสมผสานทางพฤติกรรมการใช้สอยตามความต้องการและพื้นที่ใช้สอย รวมถึงความต้องการในการควบคุมดูแลพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนจากสถานพินิจฯ ในด้านแนวความคิดเชิงปรัชญาการออกแบบตัวสถาปัตยกรรม เน้นที่ความเรียบง่าย สมถะ ปลอดภัยเครื่องประดับและการตกแต่ง เพื่อโน้มน้าวจิตใจนำไปสู่การปล่อยวาง และความว่าง ว่างจากการผูกพันทางรูปลักษณะภายนอก แต่ความเป็นแก่นเนื้อแท้ยังคงดำรงอยู่ภายใน

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

### บรรณานุกรม

คณะกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว. วัฒนธรรม

พัฒนาการทางประวัติศาสตร์เอกลักษณ์และภูมิปัญญาจังหวัดตรัง. กรุงเทพฯ :

คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๔๔.

คมกริช วัฒนเสถียร. ศาลคดีเด็กและเยาวชน. กรุงเทพฯ : การพิมพ์พระนคร, ๒๕๐๗.

โชติ กัลยาณมิตร. สถาปัตยกรรมแบบไทยเดิม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ท่าพระจันทร์, ๒๕๔๐.

บุญมี แท่นแก้ว. ปรัชญาศาสนา. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, ๒๕๔๘.

ประทุม ชุ่มเพ็งพันธุ์. ศิลปวัฒนธรรมภาคใต้. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, ๒๕๔๘.

วไลพร ภวภูตานนท์ ณ มหาสารคาม. จิตวิทยาพุทธศาสนา. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ: ศูนย์การ

พิมพ์กรุงเทพ, ม.ป.ป.

พุทธทาสภิกขุ. แก่นพุทธศาสนา. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แพรวพิทยา, ๒๕๒๔.

พระครูอรุณธรรมรังษี (เอี่ยม สิริวณฺโณ). มนต์พิธี. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อักษรสมัย (๑๙๙๙).

ม.ป.ป.

พระเทพเวที (ประยุทธ์ ปยุตฺโต). พุทธธรรม (ฉบับปรับปรุงและขยายความ). พิมพ์ครั้งที่ ๓

กรุงเทพมหานคร : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๒๙.

พระธรรมยาลังกร, พุทธวิธีทองฝักเงาในย่น ตอน ๑. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย,

๒๕๑๐. (พิมพ์ในงานพระราชทานเพลิงศพพระไพฑูริยสถาปิตและประชุมเพลิงศพนาง

ไพฑูริยสถาปิต พุทธศักราช ๒๕๑๐)

มหาวิทยาลัยศิลปากร. คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์. การอบรมระยะสั้น สถาปัตยกรรมพื้นถิ่น

ศึกษา สิงหาคม ๒๕๔๖. กรุงเทพฯ : คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร,

๒๕๔๖.

สุชา จันทน์เอม. จิตวิทยาวัยรุ่น. นครหลวง : พิมพ์โดยแพรวพิทยา, ๒๕๑๕.

สุริวงศ์ พงศ์ไพบูลย์. โลกทรรศน์ชาวไทยภาคใต้. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยนำ, ๒๕๒๑.

สมคิด จิระทัศน์กุล. วัด : พุทธศาสนาสถาปัตยกรรมไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย

ธรรมศาสตร์, ๒๕๓๗.

ดำรงราชานุภาพ, สมเด็จพระ กรมพระยา. ตำนานพระพุทธรูป. พระนคร : แพรวพิทยา, ๒๕๑๔.

วชิรญาณวโรรส, สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยา. การคณะสงฆ์. พระนคร : ศรีศตวรรษ,  
ม.ป.ป.

เอกวิทย์ ณ ถลาง. ภูมิปัญญาทักษิณ. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ : อมรินทร์, ๒๕๔๔.

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

## ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล

นายภาณุวัตร เลือดไทย

ที่อยู่

๕๓๙ ซ. จรัญสนิทวงศ์๘๙ ถ. จรัญสนิทวงศ์ แขวงบางอ้อ

เขตบางพลัด กรุงเทพฯ ๑๐๗๐๐

## ประวัติการศึกษา

พ.ศ.๒๕๔๒

สำเร็จการศึกษาปริญญาสถาปัตยกรรมศาสตรบัณฑิต

จากมหาวิทยาลัยศรีปทุม

พ.ศ.๒๕๔๖

ศึกษาต่อระดับปริญญาสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา

สถาปัตยกรรมไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

พ.ศ.๒๕๕๐

สำเร็จการศึกษาปริญญาสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา

สถาปัตยกรรมไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

## ประวัติการทำงาน

พ.ศ.๒๕๔๒ - ๒๕๔๓

กองแผนงานและนโยบายพิเศษ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและ

สหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

พ.ศ.๒๕๔๓ - ๒๕๔๕

อุทยานแห่งชาติภาคที่ ๕ สำนักอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

กรมป่าไม้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

พ.ศ.๒๕๔๕ - ๒๕๔๖

ส่วนอุทยานแห่งชาติ สำนักอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

กรมป่าไม้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

พ.ศ.๒๕๔๘ - ปัจจุบัน

สำนักอุทยานแห่งชาติ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม